

Expoziții

Michel de Ghelderode la Teatrul Foarte Mic

Cu prilejul împlinirii a două decenii de la stingera din viață a dramaturgului belgian Michel de Ghelderode, la Teatrul Foarte Mic a avut loc un colocviu dedicat operei acestuia. Desigur, obiectivul principal al unor asemenea manifestări este mai buna cunoaștere a creației spirituale și artistice, între popoare și culturi; există însă și un obiectiv implicit: detectarea oricărei empatii a oamenilor de artă din arii culturale diferite față de creația scriitorului sau a artistului respectiv.

Pentru a se face cunoscute și înțelese în lume, modul de a gândi și modalitatea de exprimare a unui creator pretind, din partea culturii căreia îi aparține, aplicarea unei strategii nuanțate și eficiente; simpla difuzare a operei este insuficientă; fiecare creație artistică, în ansamblul ei, provoacă apariția unei „familii” de spirite înrudite structural și afectiv cu scriitorul, cu artistul. Prin aceste spirite, care se descoperă și se regăsesc în universul particular al operei, ea, opera, se infuzează în alte culturi și se adecvează cerințelor noului spațiu spiritual. (Acest fenomen este cunoscut sub numele de aculturație.) Garantul perenității operei lui Ghelderode pe meridiane îndepărtate îl constituie tocmai acei oameni care își descoperă afinități electrice, care sînt atrași și fascinați de creația acestui dramaturg. Dinu Cernescu a fost primul regizor român care a montat două dintre

piesele lui Ghelderode, *Escorial* și *Cristofor Columb*; regizorul Gheorghe Jora a montat o altă piesă — *Hop, signor*; iar studentul de la I.A.T.C. Alexandru Darie își va da examenul cu *Magia roșie*.

La activitatea acestora se adaugă cea a poetei Ana Blandiana, care a tălmăcit în românește un volum de povestiri, și cea a Sandei Diaconescu, neobosită traducătoare a operei dramatice ghelderodeene.

Colocviul de la Teatrul Foarte Mic i-a reunit pe acești cunosători și propagatori ai operei lui Ghelderode.

În prezența doamnei și domnului Yves Vercauteren, ambasadorul Belgiei la București, domnișoara Françoise de Moffard, consilier în Ministerul Culturii din Belgia, și regizorul Jean-Paul Humpers, directorul artistic al companiei „Michel de Ghelderode”, au deschis lucrările colocviului, conduse apoi de regizorul Dinu Cernescu. Comentariile exegetice, prezentarea operei lui Ghelderode au fost însoțite de proiecția unui film documentar dedicat dramaturgului și operei sale.

Colocviul a fost urmat de vernisajul expoziției „Michel de Ghelderode sau comedia aparentelor”. Directorul Teatrului Mic, scriitorul Dinu Săraru, și domnul Yves Vercauteren au vorbit despre scopul și semnificația acestei manifestări culturale. Au fost prezenți membri ai corpului diplomatic, un numeros public.

În ciuda micilor sale dimensiuni, expoziția este impresionantă: panotarea afișelor de spectacole, a caietelor-program, a celor câteva obiecte de recuzită teatrală tipic ghelderodeană a fost făcută pe o structură de grilaje verticale de metal lustruit — un adevărat labirint de cuști, de colivii, în care se aflau închise și câteva marionete. Iată un extrem de elocvent mod de a exprima contrastul dintre plăcerea claustrării — atât de consecvent cultivată de Ghelderode — și furtuna de coșmaruri și obsesii care bîntuie în opera sa: perimetrul în care se închidea dramaturgul în timpul vieții nu putea pune stavilă convulsiilor imaginate de către scriitor ca apariții lumii de care se izolare.

Straniul imaginilor la care au recurs graficienii din atîtea țări ale lumii pentru a exprima teatrul lui Ghelderode constituie emblema dramaturgiei sale.

Expoziția este impresionantă și prin abundența edițiilor din opera acestui scriitor. De o ținută grafică admirabilă și de îndiviat, fiecare dintre acestea este o lucrare de artă. Expoziția însăși este „prefațată” de un volum biobibliografic și de o mapă cu un disc pe care e imprimată vocea dramaturgului.

Amploarea și eleganța prezentării creației lui Ghelderode sînt elocvente pentru prețuirea de care se bucură scriitorul în țara sa.

Paul CORNEL CHITIC